

ההסתדרות הכללית וחובת המכרז

ד"ר אברהם וינרוט, עו"ד

א. מבוא — הצגת הנושא

1. לאחרונה עוסקת ההסתדרות הכללית החדשה במכירת נכסי נדל"ן לציבור הרחב. מציאות חדשה זו מציבה באופן מתבקש את השאלה מהן הנורמות אשר יש להחיל על פעילות כלכלית זו. השאלה מתעוררת במיוחד לאור הדיכטומיה הקיימת בין מהותה של ההסתדרות כגוף וולונטרי לבין תפקידיה המינהליים¹, הבאה לידי ביטוי מיוחד בראי משפט העבודה.

2. מחד גיסא, ההסתדרות הכללית הנה אגודה עותומנית, וחוק העמותות, תש"ם—1980² מצא לנכון להוציאה מגדרי תחולתו בקובעו בסעיף 67(2) לחוק כי:

"הוראות חוק זה לא יחולו על אגודות שהן ארגונים של עובדים או של מעבידים קיימים או שנוסדו לפני עבור שלוש שנים מיום תחילת חוק זה".

3. סעיף 1 לחוק האגודות העותומניות קובע כי אגודה עותומנית היא ארגון וולונטרי של אנשים, שבחרו לצרף את ידיעותיהם או את עמלם לשם השגת מטרה כלשהי שאינה חלוקת רווחים. היותה של ההסתדרות אגודה עותומנית המסווגת כארגון וולונטרי, מחייבת לכאורה את הגדרת ההסתדרות כגוף פרטי. העובדה כי הציבור הנמנה על גוף זה הוא עצום ורב אינה משנה, לכאורה, הגדרה זו.

4. מאידך גיסא, בחינתו של גוף אינה תלויה רק בסוג האישיות המשפטית שבמסגרתה התאגד ויש לבחון גם את הפונקציות שאותן הוא ממלא. בהקשר

1 מאמר זה עוסק בהסתדרות הכללית ולא בחברת העובדים. האחרונה מהווה אגודה שיתופית, שהנה אישיות משפטית נפרדת משל חבריה. (ראו למשל: ע"א 524/88 "פרי העמק" — אגודה הקלאית שיתופית בע"מ נ' שדה יעקב, פ"ד מה(4) 529). החברות בגוף זה היא וולונטרית, אך בעוד שלהסתדרות יש תפקידים בתחום משפט העבודה, הרי שלחברת העובדים אין לכאורה כל תפקידים ציבוריים על פי דין ונראה כי היא כפופה לכללי המשפט הפרטי בלבד.

2 ס"ח תש"ם.

